

College van Burgemeester en Wethouders van de Gemeente Stichtse Vecht
Postbus 1212
3600 BE Maarssen

Tienhoven, 19 december 2023

Onderwerp: Verzoek tot actie tegen toenemend vliegverkeer
Afschrift aan: Gemeenteraad Stichtse Vecht

Geacht College,

Wij, inwoners van Stichtse Vecht leefden in rust en stilte, maar spreken nu onze zorg uit over de overlast en schadelijke gevolgen van het toenemende vliegverkeer.

Wist u dat er NU al veel meer wordt gevlogen boven onze gemeente? Op vliegherrie.nl en bij BAS (Bewoners Aanspreekpunt Schiphol) neemt niet alleen het aantal meldingen exponentieel toe, maar ook de geografische spreiding ervan dijt gestaag uit. Voor Stichtse Vecht betekent het een verdubbeling van het aantal vliegbewegingen in 2023 t.o.v. van de situatie voor Corona! Real-time beelden op de Flightradar24 App tonen regelmatig vliegtuigen op <1.500-m boven onze dorpskernen, Natura2000- en stiltegebieden! Hilversum heeft in een brief aan de Bestuurlijke Regie Schiphol (BRS) en het Ministerie Infrastructuur en Waterstaat (M-I&W) om opheldering verzocht voor het toegenomen aantal vliegtuigoverlast meldingen.

Gezien de huidige politieke ontwikkelingen, is het de verwachting dat de fundamentele verantwoordelijkheid van de Overheid om op te komen voor de gezondheid van haar burgers en de zorg voor en bescherming van hun leefomgeving steeds meer via de rechter zal moeten worden afgedwongen. De rechtszaak van Stichting Recht op Bescherming tegen Vliegtuighinder (RBV) tegen de Nederlandse Staat komt 30 januari 2024 voor de rechter; zij eisen nadrukkelijk geen schadevergoeding. Financiële gevolgen zijn er al wel. Een inwoner van Assendelft heeft een lagere WOZ-waarde verkregen na een beroep op vliegtuigoverlast. Zo kan men ook claims verwachten van 'nieuwkomers', bijv. via nieuwbouwprojecten, die door gebrekkige communicatie slachtoffer worden van geluidsoverlast en uitstoot van schadelijke stoffen door vliegverkeer.

Ondanks dat er maatregelen genomen moeten worden om de natuur in Nederland te herstellen, kreeg Schiphol recentelijk toch een omstreden natuurvergunning. Dat Schiphol boeren heeft uitgekocht om stikstofruimte te bemachtigen voor die vergunning, terwijl dit primair een maatregel is om de stikstofbelasting op de natuur te verlagen, is op zijn minst vreemd. Na diverse milieuorganisaties, gaat ook de Gemeente Nieuwkoop in beroep tegen de vergunning. Wij vragen u om als College uw steun voor deze rechtszaak richting het M-I&W uit te spreken en de inwoners van Stichtse Vecht actief op de hoogte te houden van de ontwikkelingen en de besluitvorming van de Gemeente Stichtse Vecht inzake de 4^e route en vliegtuigoverlast.

Bij voorbaat dank voor uw reactie en acties,

Dr. Ir. Jan Boesen
Coördinator Gemeente Stichtse Vecht Actiegroep Stop4deRoute
Laan van Niftarlake 44a
3612 BT Tienhoven

BIJLAGE: ARGUMENTEN, ACHTERGROND INFORMATIE EN BRONNEN

Het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (M-I&W) heeft een vierde aanvliegeroute (4^e route) voor passagiers- en vrachtoestellen over de Provincies Gelderland, Utrecht en Noord-Holland richting Schiphol bedacht.¹⁻³ Het gaat om bijna 1 op de 5 dalende vliegtuigen boven onze provincies richting Schiphol oftewel 120 vliegtuigen per dag.⁴ Dit aantal ging uit van de initieel aan Schiphol opgelegde krimp naar 440.000 vluchten per jaar, die echter onder druk van Brussel en de VS recentelijk weer van tafel is geveegd.^{5,6} De stijgende vliegtuigen zullen daar gaan vliegen waar de dalende route niet is. Het luchtruim zal voller en voller worden, want zoals vastgelegd in de Luchtvaartnota 2020-2050 en volgens plan-MER faciliteert de voorgestelde luchtruim-herindeling nog weer (!) verdere groei van de luchtvaart tot 650.000 vliegbewegingen in 2030 en 800.000 in 2050.^{7,8}

De plannen voor de 4^e route samengevat

- Een vliegsnelweg met bijna 20% van het dalende verkeer erbij.
- Laag vliegen.
- Rondjes vliegen in een wachtgebied.
- Meer geconcentreerd stijgend verkeer.
- Ook nacht- en vrachtluchten.
- Faciliteert verdere groei tot 650.000 vliegbewegingen in 2030 en 800.000 in 2050.

De Minister stelt dat de herindeling van het luchtruim nodig is vanwege efficiënter en meer duurzaam gebruik en beheer van het luchtruim. De president-directeur van KLM, Marjan Rintel, lichtte in een interview op Radio1 toe dat groei noodzakelijk is voor de miljarden die nodig zijn om een stillere, schonere en zuinigere vloot te bekostigen.⁹ Echter, de geringe verbeteringen worden makkelijk verspeeld als het vliegvolume toeneemt. De technische en ecologische haalbaarheid is een groteske uitdaging, - laat staan op afzienbare termijn. Leidt het euforische nieuws over SAF (Sustainable Aviation Fuels oftewel Aternative Fuels) niet slechts af van de focus op écht duurzame alternatieven? Voor biobrandstof is enorm (!) veel land en water nodig wat leidt tot verdringing van voedselgewassen, en voor synthetische kerosine is enorm (!) veel duurzaam opgewekte stroom nodig.^{10,11} Bovendien wordt zelfs met meer efficiëntie de benodigde klimaat-uitstootreductie van -50% in 2030 en -100% in 2050 tov 1990 nooit gehaald.¹² Voor geluidshinder geldt een vergelijkbaar verhaal: honderdduizenden Nederlanders ervaren ernstige overlast en slaapverstoring. Dat is niet opeens opgelost met iets stillere vliegtuigen; 50% stiller betekent 3 dB minder... En waar gaat het om: 40% van de 70 miljoen passagiers 'overstappers' zijn, die niet bijdragen aan de Nederlandse economie en het lijkt er op dat het belang van Schiphol voor het vestigingsklimaat systematisch overschat wordt door de sector en M-I&W.¹³ De herindeling gaat in eerste plaats dus over capaciteit, oftewel groei van de luchtvaart. Dit is letterlijk te lezen in planMER: ***"Tegelijkertijd moet worden vermeld dat de Luchtruimherziening in relatief grote mate bijdraagt aan het realiseren van capaciteit voor de groei van de luchtvaart, maar in mindere mate aan de in de Luchtvaartnota beoogde duurzaamheid en leefbaarheid."***¹³

Het is niet onopgemerkt gebleven dat het aantal vliegbewegingen boven verschillende regio's binnen onze provincies is toegenomen, en boven Tienhoven al is verdubbeld t.o.v. de situatie voor Corona.¹⁴ Real-time beelden op de Flightradar24 App tonen regelmatig vliegtuigen op <1.500-m boven onze dorpskernen, Natura2000- en stiltegebieden!¹⁵ Provincies en gemeenten hebben hun 'grote zorgen' over de 4^e route richting Minister Harbers geuit. **Zij erkennen dat de**

4^e route grote negatieve invloed zal hebben op hun inwoners, hun gezondheid en welzijn, de lokale economie, natuur, milieu en klimaat.

Schadelijke effecten van vliegverkeer samengevat¹⁶

- Ondermijnend effect van geluidsoverlast op het welzijn en de gezondheid.
- Verzieken van de gezondheid als gevolg van de uitstoot van ruim 50 schadelijke (kankerverwekkende) stoffen zoals benzeen en (ultra)fijnstof.
- Verdergaande teloorgang van de natuur en de negatieve effecten op milieu en klimaat als gevolg van de uitstoot van stikstof en andere schadelijke stoffen.
- De 4^e route zou rechtstreeks aanvliegen mogelijk maken en CO₂ uitstoot schelen, maar geeft verwaarloosbare reductie van CO₂-uitstoot voor vluchten van >1.000 km.
- Verminderde aantrekkelijkheid van de regio voor bewoners en toeristen (gezondheid, leef comfort, huizenprijzen, rust, ontspanning).

Privileges die KLM geniet samengevat¹⁷⁻²²

- Er is op dit moment geen norm voor de maximale concentratie ultrafijnstof.
- Fijnstofnormen worden overschreden.
- Hoeft 95% van de uitstoot aan stikstof niet mee te rekenen, waarbij minimaal 70% van de stikstofdepositie door de luchtvaart (uitstoot boven 914 meter) buiten beeld blijft.
- Hoeft maar 0,1% van de uitstoot van schadelijke (kankerverwekkende) stoffen, inclusief PFAS, te melden aan de omgevingsdienst. Dit betekent dat aanzienlijke uitstoot van onverbrande kerosine, benzeen, toluen, zware metalen, zwavelverbindingen niet door Schiphol wordt gerapporteerd.
- De luchtvaart in Nederland is verantwoordelijk voor 10x meer CO₂-uitstoot dan zij zelf zegt.
- Vliegen is vrijgesteld van btw op tickets.
- Vliegen is vrijgesteld van accijns op kerosine.
- Geen handhaving op geluidsoverlast, waarbij de WHO aanzienlijke strengere richtlijnen voor blootstelling aan vliegtuiggeluid adviseert dan aangehouden.

De weerstand tegen 4^e route in de Provincie Utrecht samengevat²³⁻³⁰

- De Provincie Utrecht heeft op 1 juni j.l. de Actualiteitenmotie "Stop overbodig vliegen boven onze provincie" aangenomen" en heeft zich in een brief aan Minister Harbers uitgesproken tegen de 4^e route.
- 20 van de 26 gemeenten in de Provincie Utrecht hebben afgelopen jaar moties tegen de 4^e route aangenomen.
- De Gemeente Stichtse Vecht heeft in april 2023 een brief naar de Minister gestuurd ter ondersteuning van de door de Provincie Utrecht gestuurde brief. De Raad vond het als zodanig niet nodig om op 12 september 2023 een additionele motie aan te nemen.
- De petitie stop4deroute is ruim 60.000 keer getekend.
- Meer meldingen bij BAS en >300.000 meldingen op vliegherrie.nl; mei 2022 waren dat er 100.000.
- 85.000 mensen gingen op 12 november j.l. de straat op tijdens de Mars voor Klimaat en Rechtvaardigheid.

Steeds meer mensen realiseren zich dat het niet gaat om eerlijker verdelen van overlast over Nederland, maar dat alleen de weg wordt vrijgemaakt om de luchtvaart verder te laten groeien. Krimp is de enige manier om de problemen aan te pakken. Op 17 oktober j.l. deden 350 boswachters van Natuurmonumenten een landelijke oproep om de plannen voor natuurbehoud "nu écht te gaan uitvoeren".^{31,32} Dat er wat moet gebeuren in Nederland om de natuur te herstellen is al lang bekend; er is stikstofbeleid en er zijn ingrijpende maatregelen, bijv. in de landbouw, het moeten uitkopen van boeren, en het moeten stilleggen van de bouw.³³ Ondertussen kreeg Schiphol in september j.l. een omstreden natuurvergunning³⁴, waarvan meerdere organisaties zich afvragen of die juridisch houdbaar is.

Uit verschillende hoeken neemt het aantal rechtszaken. Zo werd een dag na de aankondiging van Minister Harbers over het schrappen van de 'krimpplannen' bekend dat ruim 5.000 omwonenden van Schiphol de Staat mogen aanklagen vanwege jarenlange geluidshinder.³⁵ Schipholbaas Ruud Sondag erkent **"dat de situatie niet houdbaar is voor omwonenden, dat de luchthaven er juridisch wankel voor staat en dat Schiphol 500.000 vluchten per jaar helemaal niet aankan."** Hij vreest in een 'juridisch moeras' te verzeilen als de problemen voor omwonenden niet worden aangepakt. **"De situatie waar we in zitten is juridisch niet erg stabiel en dat weten we al jaren. De Inspectie voor de Leefomgeving heeft in 2021 al tegen de Minister gezegd: pas op, want ik kan dit niet meer goed handhaven."**³⁶

De groeiende juridische weerstand tegen Schiphol samengevat

- Recht op Bescherming tegen Vliegtuighinder (RBV) mag van de rechter, namens de omwonenden in de Schipholregio, de Staat voor de rechter slepen vanwege jarenlange blootstelling aan veel te veel lawaai. RBV wil dat burgers wettelijke en mensenrechtelijke waarborgen krijgen tegen de herrie en de vervuiling door het vele vliegverkeer van en naar Schiphol. De RBV eist nadrukkelijk dus géén schadevergoeding, maar maatregelen.³⁵
- In Assendelft heeft een bewoner een lagere WOZ-waarde van de woning weten te bedingen na een beroep op vliegtuigoverlast. Dit schept een precedent voor duizenden andere omwonenden.³⁷
- De Gemeente Nieuwkoop gaat procederen tegen de Staat tegen de in september j.l. aan de luchthaven Schiphol verleende natuurvergunning om 440.000 en tijdelijk 500.000 vluchten per jaar af te handelen.³⁸
- Ook de milieuorganisaties Greenpeace, Milieudefensie en Mobilisation for the Environment (MOB) eisen via de rechter dat deze natuurvergunning wordt vernietigd: **"die had door "grove inhoudelijke en procedurele gebreken" nooit gegeven mogen worden"**.³⁹⁻⁴¹

BRONNEN - per bron is de publicatiedatum aangegeven, alle bronnen op 14 dec '23 geraadpleegd

1. <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2020/11/20/bijlage-1-luchtvaartnota-2020-2050> - 20 nov '20
2. <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-219883adcf1a20cf86808b7240a28b0e794a551c/pdf> PlanMER - 4 jan '21
3. <https://nos.nl/artikel/2377636-commissie-milieurapportage-schiphol-rammelt-nu-geen-besluit-nemen> 21 apr '23
4. <https://www.stop4deroute.nl/> - Berekend op basis van 440.000 vliegbewegingen per jaar
5. <https://nos.nl/artikel/2433968-krimp-schiphol-historisch-maar-nog-niet-genoeg> 24 jun '22
6. <https://nos.nl/artikel/2497812-krimplan-schiphol-voorlopig-van-de-baan-na-druk-vs-en-eu> 14 nov '23
7. <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2020/11/20/bijlage-1-luchtvaartnota-2020-2050> - pagina's 72, 113, 20 nov '20
8. <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-219883adcf1a20cf86808b7240a28b0e794a551c/pdf> PlanMER - pagina 96 halverwege, 4 jan '21
9. <https://www.nporadio1.nl/uitzendingen/dit-is-de-dag/f155a8e8-3983-493a-88f3-8ec710877315/2023-07-24-dit-is-de-dag-met-marjan-rintel-president-directeur-klm> 24 jul '23
10. <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/blg-937865.pdf> Impactanalyse nieuwe WHO 'Environmental Noise Guidelines' Deelimpactanalyse Luchtvaart, sep '19
11. <https://www.nationalgeographic.nl/wetenschap/a46101907/duurzaam-vliegen-bakolie> 12 dec '23
12. https://toekomstluchtvaart.nl/pdf/De_nuttige_hub_Schiphol_20220407.pdf 7 apr '22
13. <https://nos.nl/artikel/2331722-miljardensteun-voor-klm-maar-hoe-belangrijk-is-de-luchtvaartmaatschappij> 23 apr '23
14. Data voor Tienhoven/Stichtse Vecht verstrekt door Bewoners Aanspreekpunt Schiphol (BAS), 26 sep '23
15. Persoonlijke waarnemingen Flightradar24 App gedurende de maand dec '23
16. <https://www.stop4deroute.nl/#consequenties-4de-route>
17. <https://www.stop4deroute.nl/> factsheet: Wetgeving, normering en handhaving
18. <https://www.nrc.nl/nieuws/2023/01/27/schiphol-mag-onbeperkt-giftige-stoffen-uitstoten-a4155527> 27 jan '23
19. <https://schipholwatch.nl/2023/03/31/alarm-kankerverwekkende-uitstoot-vliegverkeer-duizenden-keren-boven-industrienorm/> 31 mrt '23
20. <https://schipholwatch.nl/2023/10/21/schiphol-haalt-eigen-bericht-over-pfas-gifgrond-na-enkele-weken-offline/> 21 okt '23
21. <https://schipholwatch.nl/2023/11/01/pfas-verontreiniging-op-schiphol-stille-dreiging-voor-mens-en-milieu/> 1 nov '23
22. <https://natuurenmilieu.nl/themas/vervoer-reizen/luchtvaart/luchtvaartbelasting/> 10 jul '23
23. <https://www.stop4deroute.nl/blog/toer-met-ons-mee>
24. <https://www.stateninformatie.provincie-utrecht.nl/Vergaderingen/Provinciale-Staten/2023/31-mei/10:30/Actualiteitenmotie-Stop-overbodig-vliegen-boven-onze-provincie-GroenLinks/Actualiteitenmotie-9-Stop-overbodig-vliegen-boven-onze-provincie-GroenLinks-e-a.pdf> 31 mei '23
25. <https://www.rtvutrecht.nl/nieuws/3597253/provincie-en-utrechtse-gemeenten-uiten-zorgen-over-aanvliegroute-in-brief-aan-minister> 20 jun '23
26. <https://www.vlieghinder.nl/nieuws/artikel/hilversum-komt-in-actie-tegen-vierde-aanvliegroute.-brandbrieven-over-nieuw> 5 aug '23
27. <https://petitie.stop4deroute.nl/>
28. <https://bezoekbas.nl/contact/>
29. <https://vliegherrie.nl/>
30. <https://nos.nl/collectie/13871/artikel/2497565-klimaatdemonstratie-in-amsterdam-grootste-ooit-in-nederland-opstootje-op-podium> 13 nov '23

31. <https://nos.nl/video/2494461-boswachters-roepen-op-politiek-doe-wat-voor-de-natuur-het-is-vijf-voor-twaalf> 17 okt '23
32. <https://nos.nl/regio/zh-rijnmond/artikel/448934-boswachters-willen-nu-actie-voor-natuur-in-onze-regio-biodiversiteit-holt-achteruit> 27 okt '23
33. <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/aanpak-stikstof-natuur-water-en-klimaat>
34. <https://nos.nl/artikel/2491876-schiphol-krijgt-natuurvergunning-ondanks-controversieel-verklaring> 26 sep '23
35. <https://schipholwatch.nl/2023/11/15/tijd-voor-goed-nieuws-rechtszaak-rbv-mag-door/> 15 nov '23
36. <https://nos.nl/nieuwsuur/artikel/2498495-schipholbaas-baalt-van-afblazen-krimplannen-buren-trekken-aan-kortste-eind> 19 nov '23
37. <https://schipholwatch.nl/2023/11/24/lagere-woz-waarde-na-beroep-op-vliegherrie/> 24 nov '23
38. <https://www.rtlnieuws.nl/economie/artikel/5423179/gemeente-nieuwkoop-natuurvergunning-schiphol> 7 dec '23
39. <https://www.agraaf.nl/artikel/836373-mob-gaat-in-verweer-tegen-natuurvergunning-schiphol/> 29 sep '23
40. <https://schipholwatch.nl/2023/12/09/mob-brengt-natuurvergunning-schiphol-voor-de-rechter/> 9 dec '23
41. <https://nos.nl/artikel/2500909-milieuorganisaties-eisen-vernietiging-natuurvergunning-schiphol> 9 dec '23